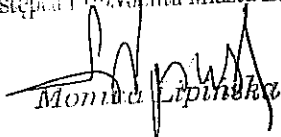

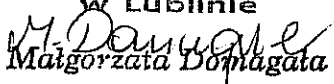
**Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny i systemu pieczy
zastępczej na terenie Miasta Lublin
w 2014 roku
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z realizacją zadań
z tego zakresu**

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin

Monika Lipińska

Lublin, marzec 2015 roku

DYREKTOR
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
w Lublinie

Małgorzata Domańska

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2013 r. poz.135 i z 2012 r. poz. 1519 z późn. zm.) wprowadziła nowe obowiązki sprawozdawcze. Obligują one wójtów, kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do przygotowania opracowań dotyczących realizacji zadań wynikających z w/w ustawy.

Obowiązki sprawozdawcze w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikają z zapisów:

- art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy - organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy;*
- art. 179 ust. 1 i 2 ustawy - wójt składa radzie gminy, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań;*
- art. 182 ust. 4 i 5 ustawy - kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.*

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta Lublin powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego i powiatowego. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin Nr 1122/2011 z dnia 24 listopada 2011 roku z późniejszymi zmianami został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin.

Przedstawione opracowanie ma w szczególności na celu przedstawienie działań podejmowanych w zakresie wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2014 roku a także wskazanie istniejących problemów, potrzeb i dalszych kierunków działań w tym obszarze.

SPIS TREŚCI:

I. WSPIERANIE RODZINY.....	3
1. <i>Poradnictwo specjalistyczne.....</i>	3
2. <i>Asystenci rodziny.....</i>	7
3. <i>Placówki wsparcia dziennego.....</i>	9
4. <i>Pozostałe formy wspierania rodziny.....</i>	14
4.1. <i>Rodziny wspierające.....</i>	14
4.2. <i>Grupy wsparcia.....</i>	15
4.3. <i>Spotkania rodzin naturalnych.....</i>	15
II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	16
1. <i>Rodzinna piecza zastępcza.....</i>	16
1.1. <i>Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin.....</i>	16
1.1.1. <i>Działania podejmowane na rzecz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin oraz dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą.....</i>	23
1.1.2. <i>Koordinatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.....</i>	28
1.1.3. <i>Rodziny pomocowe.....</i>	30
1.2. <i>Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach.....</i>	31
2. <i>Instytucjonalna piecza zastępcza.....</i>	33
2.1. <i>Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin.....</i>	34
2.2. <i>Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.....</i>	37
2.3. <i>Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach.....</i>	38
III. USAMODZIELNIENIA.....	40
IV. ZESTAWIENIE POTRZEB I REKOMENDACJE.....	45

I. WSPIERANIE RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz. U. Z 2013 r. poz.135 i z 2012 r. poz. 1519 z późn. zm.). Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny powinna odbywać się z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności:

- 1) konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym,
- 2) terapią i mediacją,
- 3) pomocą prawną,
- 4) usługami asystenta rodziny.

1. Poradnictwo specjalistyczne

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną, rodziny bezpłatnie uzyskują w:

1) Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popieluszki 28E

Od 1 stycznia 2009 r., w wyniku reorganizacji, Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin stała się komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W roku 2014 z pomocy skorzystało **1 929 osób** (w tym : 1712 osób dorosłych oraz 217 dzieci.) w tym:

- z terapii 866 osób (dorośli: 725, dzieci: 141),
- z profilaktyki 1063 osób (dorośli: 987, dzieci: 76).

Wsparciem w formie terapii objęto **618 rodzin**. Ponad 94% z nich to rodziny naturalne, a niespełna 4% stanowiły rodziny zastępcze. Ponadto wsparciem objęto 7 rodzin adopcyjnych oraz 4 dzieci przebywających w placówkach.

Tabela 1 . Liczba rodzin objętych terapią w 2014 roku

Liczba rodzin ogółem, w tym:	618
rodzin naturalnych	583
rodzin zastępczych	24
rodzin adopcyjnych	7
dzieci przebywających w placówce	4

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W roku 2014 liczba osób objętych wsparciem poradni była o 13% niższa niż w roku 2013, jednocześnie ilość przeprowadzonych sesji spadła bardzo nieznacznie z 5757 w 2013r. do 5518 w 2014, czyli o 4,5% co wskazuje, iż klienci Poradni coraz częściej korzystają z długotrwałej pomocy, a nie jednorazowych konsultacji. Proces terapii rodziny prowadzi do stałych zmian i jest znacznie bardziej efektywny niż porady konsultacyjne. Zapotrzebowanie w zakresie poradnictwa, a także zainteresowanie osób i rodzin sesjami konsultacyjnymi i terapeutycznymi utrzymuje się na wysokim poziomie (oczekiwanie na terapię trwa ok. 3 miesiące), a obserwowany spadek liczby rodzin i osób objętych poradnictwem i terapią związany jest zarówno z większą ilością sesji u tej samej osoby (terapia a nie jedynie konsultacje) jak i brakiem zastępstwa za długotrwale nieobecnego pracownika, zatrudnionego w pełnym wymiarze pracy.

W 2014 roku, w terapii uczestniczyło **866 osób**. Ogółem odbyło się **5 518 sesji** terapeutycznych i konsultacyjnych.

Tabela 2 . Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2014 roku z podziałem na rodzaj wsparcia

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych wsparciem w 2013 r. – 2 181		Liczba osób objętych wsparciem w 2014 r. – 1 929	
	W tym dorosłych	W tym dzieci	W tym dorosłych	W tym dzieci
Łączna liczba osób korzystających	1 976	314	1712	217
w tym: liczba osób w terapii	855	179	725	141
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	1 112	135	987	76

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną i pedagogiczną utrzymuje się na wysokim poziomie. Obserwowane jest również rosnące zainteresowanie klientów poradnictwem prawnym. W celu zapewnienia rodzinom wsparcia w tym zakresie wskazane jest nawiązanie

współpracy z organizacjami pozarządowymi świadczącymi poradnictwo prawne, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego.

2) Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, ul. Probstwo 6

Z pomocy Centrum Interwencji Kryzysowej korzystają osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, m. in.: ofiary przemocy, osoby doświadczające przemocy seksualnej, ofiary przestępstw, rodziny osób uzależnionych, osoby znajdujące się w krytycznej sytuacji życiowej spowodowanej zdarzeniami losowymi i innymi czynnikami.

W 2014 roku z pomocy CIK po raz pierwszy skorzystało **1 152 rodzin**. Udzielono ogółem **11 932 porady**, w tym:

- 5499 porad w kontakcie bezpośrednim,
- 500 konsultacji telefonicznych,
- 5933 porady i konsultacje w całodobowym telefonie zaufania.

Centrum Interwencji Kryzysowej objęło wsparciem 277 rodzin z problemem przemocy domowej, w tym 69 dzieci. Oprócz przyjęć indywidualnych, dla osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadzono zajęcia grupowe. W ramach grupy psychoedukacyjnej – uczestniczyło 7 kobiet, grupy terapeutycznej/wsparcia – 8 osób, grupy wsparcia samopomocowej o charakterze otwartym – 20 osób, grupy interwencyjno-wspierającej z elementami DDA – 7 osób. Ponadto prowadzone są zajęcia umiejętności wychowawczych dla rodziców, w których uczestniczyło w 2014 roku 37 osób.

Centrum w roku 2014 realizowało 4 edycje podstawowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej, w tym dwie edycje odbyły się dla osadzonych z art. 207 KK w Areszcie Śledczym. Przeprowadzono także 1 edycję programu korekcyjno-edukacyjnego pogłębionego. Ogółem w programie uczestniczyło 81 osób.

W okresie 2014 roku podjęto działania o charakterze interwencyjnym w 588 przypadkach.

3) Zespole ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej

Specjaliści zatrudnieni w Zespole świadczyli poradnictwo (pedagogiczne, psychologiczne i prawne) m.in. na rzecz rodzin naturalnych¹. W roku 2014 tą formą pomocy

¹ Poradnictwo na rzecz rodzin zastępczych świadczone przez Zespół opisane zostało na stronie 27

objęte były 93 rodziny. Udzielono 166 porad, w tym: 21 porad psychologicznych, 90 pedagogicznych, 55 prawnych.

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, radzenia sobie ze stratą, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, przezwycięzania występujących trudności życiowych;
- w ramach poradnictwa pedagogicznego: poprawy sytuacji życiowej rodzin naturalnych, poprawy relacji rodziców naturalnych z dziećmi, poprawy kompetencji wychowawczych rodzin naturalnych, przebiegu kontaktu rodziców z dziećmi, podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodziców naturalnych, kierowania rodzin naturalnych do lekarzy specjalistów;
- w ramach poradnictwa prawnego: pomocy rodzinom w przygotowaniu wniosków alimentacyjnych, pomocy w przygotowaniu pozwów rozwodowych, pomocy w przygotowaniu wniosków o odrzucenie spadków, pomocy w przygotowaniu wniosków o zaprzeczenie ojcostwa, pomocy w przygotowaniu wniosków o ustalenie ojcostwa.

Dodatkowo w ramach interwencji kryzysowej w Mieście Lublin działają trzy ośrodki wsparcia dotowane z budżetu Miasta. Świadczą pomoc rodzinom i osobom będącym w sytuacji kryzysowej. Są to Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek, Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek z dziećmi do lat 3 i kobiet w ciąży.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Ośrodek prowadzony jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej. Mieści się przy ul. Bazylianówka 44. Dysponuje 25 miejscami. Ośrodek zapewnia schronienie i stały dozór zapewniający odseparowanie od sprawcy. Osoby otrzymują posiłek interwencyjny, pozyskaną żywność oraz pomoc rzeczową i środki higieny osobistej. Mają zapewnioną pomoc specjalistów: psychologa, pedagoga, terapeuty, prawnika i psychiatry. Uczestniczą w terapii indywidualnej i grupowej. W 2014 roku dotacja na funkcjonowanie wynosiła 300 000 zł. Z usług ośrodka w 2014 roku skorzystało 45 osób.

Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek

Ośrodek prowadzony jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej przy ul. Bronowickiej 3. Posiada 70 miejsc. Zapewnia schronienie, posiłek interwencyjny, pozyskaną żywność, odzież

oraz pomoc rzeczową. Pomoc świadczą specjaliści zatrudnieni w ośrodku: psycholog, pedagog, prawnik i pracownik socjalny. W 2014 roku dotacja z budżetu Miasta Lublin wynosiła 325 000 zł. Z usług w Ośrodku w 2014 roku skorzystało 77 osób. Na podstawie dokonanej analizy stwierdzono, iż miesięczne wykorzystanie miejsc kształtuje się na poziomie ok. 50%. W związku z tym planowane jest zmniejszenie liczby miejsc dla kobiet z dziećmi i przeznaczenie ich na zabezpieczenie schronienia dla osób, przede wszystkim mężczyzn, dotkniętych problemem bezdomności.

Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek z dziećmi do lat 3 i kobiet w ciąży

Ośrodek prowadzony jest przez Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej. Posiada 10 miejsc. Ośrodek zapewnia schronienie, 3 posiłki dziennie, odzież oraz pomoc rzeczową (leki, środki czystości, artykuły do pielęgnacji dzieci). Pomoc świadczą specjaliści zatrudnieni w ośrodku: psycholog, pedagog, psychoterapeuta i pracownik socjalny. W 2014 roku dotacja z budżetu Miasta Lublin wynosiła 70 000 zł. Z usług ośrodka w 2014 roku skorzystało 21 osób.

2. Asystenci rodziny

W 2014 r. w Lublinie zatrudnionych było 12 asystentów rodziny. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **401 334,06 zł**. Na dofinansowanie realizacji przedmiotowego zadania, w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2014 r. - Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa **307 847,93 zł** na dofinansowanie wynagrodzeń dla 11 asystentów.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będących w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloprotymowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi.

W 2014 r. wsparciem asystenta rodziny objętych było **256 rodzin** niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się **573 dzieci**. Asystenci odbyli **6 895 wizyt** w środowisku. W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z **39 rodzinami**. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (18 przypadków), brak współpracy rodziny z asystentem (18 przypadków), zmiana miejsca zamieszkania rodziny (3 przypadki).

W 2014 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali **324** plany pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy.

Asystenci dokonywali także okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub niezasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2014 r. dokonano i przygotowano na piśmie **366 ocen**.

Główne zadania zrealizowane przez asystentów rodziny dotyczyły:

- podejmowania działań mających na celu pomoc rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych poprzez dostarczanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji;
- udzielania pomocy w redagowaniu pism urzędowych, ubieganiu się przez rodziny o świadczenia socjalne, przydział lub wymianę lokalu, umorzenie długów lokatorskich, itp.;
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez, m.in.: kierowanie członków rodzin do poradni specjalistycznych i rodzinnych, kierowanie do udziału w diagnostyce oraz udziału w formach terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej, terapii uzależnień i grupach wsparcia;
- motywowania do skorzystania z konsultacji psychiatrycznych oraz kierowanie członków rodzin do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
- informowania o prawidłowościach rozwoju bio-psycho-społecznego dzieci oraz o zaburzeniach tego rozwoju, które wymagają zmiany postaw wychowawczych opiekunów;
- podejmowania działań zamierzających do rozwijania u rodziców umiejętności wychowawczych, motywowania i kierowania na zajęcia rozwijające kompetencje rodzicielskie;

- informowania o możliwej etiologii zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze, motywowania do podjęcia diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej oraz psychiatrycznej oraz do stosowania zaleceń specjalistów;
- motywowania rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielania pomocy w postępowaniu rekrutacyjnym i pisaniu wniosków o przyjęcie do placówek edukacyjnych;
- edukowania w zakresie funkcjonowania na współczesnym rynku pracy (szukanie ofert pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnym pracodawcami);
- uświadomienia wartości pracy i znaczenia utrzymywania pracy zarobkowej przez członków rodzin;
- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny, m.in. poprzez informowanie policji oraz służb medycznych o zaistniałych zagrożeniach oraz poprzez współpracę z kuratorami;
- przygotowania i prowadzeniu dokumentacji pracy z rodziną.

Rekomendacje:

Należy podkreślić, iż funkcja asystenta rodziny jest stosunkowo nową formą wspierania rodzin naturalnych, w których pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze. Dostrzegając zasadność kontynuowania i intensyfikacji pracy asystentów rodziny, w budżecie Miasta przewidziano na rok 2015 środki na zwiększenie zatrudnienia o kolejne 2 etaty (do 14 etatów).

Zgodnie z zapisami ustawy, maksymalna liczba rodzin, które mogą zostać objęte w tym samym czasie wsparciem, obecnie zatrudnianych asystentów, wynosi 210. Mając na uwadze, iż liczba rodzin wymagających wsparcia wzrasta, w perspektywie kolejnych lat, koniecznym może się okazać zwiększenie zatrudnienia na stanowisku asystenta. W tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych.

3. Placówki wsparcia dziennego

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego prowadzone są przez podmioty pozarządowe.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny, dobrowolny, jednak w wyjątkowych sytuacjach do placówki może skierować sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

W 2014 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowały **22 placówki**:

- 19 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej, dysponowały 595 miejscami i objęły opieką 788 dzieci
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 114 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 669 miejscami, a z ich usług w 2014 roku skorzystało 902 dzieci.

Tabela 3. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2014 roku z podziałem na typy

Lp.	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Typ placówki
1.	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12, 20-612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12, 20-612 Lublin	<i>specjalistyczna</i>
2.	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a, 20-019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20-019 Lublin	<i>specjalistyczna</i>

3.	Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin	„Specjalistyczna Placówka AGAPE CLUB” ul. Bernardyńska 5 20-109 Lublin	<i>specjalistyczna</i>
4.	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa z Cluny ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a , 20-124 Lublin	Dom Św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży Ognisko Wychowawcze ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
5.	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3, 20-129 Lublin	Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3, 20-129 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
6.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20-109 Lublin	Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10, 20-109 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
7.	Stowarzyszenie "ŁABĘDŹ" ul. Jacka Przybylskiego 20/23 20-465 Lublin	Klub Młodzieżowy ul. Łabędzia 15 20-335 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
8.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Brata Alberta ul. Willowa 15, 20-819 Lublin	Świetlica Św. Brata Alberta ul. Willowa 15 20-819 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
9.	Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Droga Męczenników Majdanka 27, 20-325 Lublin	Świetlica św. Antoniego Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Kasztanowa 1, 20-245 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
10.		Świetlica św. Michała Archanioła Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Fabryczna 19, 20-301 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
11.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Maksymiliana Kolbego ul. Droga Męcz. Majdanka 27 20-325 Lublin	Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza przy Parafii Św. Maksymiliana Kolbe ul. Dr. Męcz. Majdanka 27, 20-325 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
12.	Fundacja Integracyjna „Na Tatarach” ul. Gospodarza 7, 20-213 Lublin	Świetlica „Promyk” ul. Odlewnicza 11a, 20-219 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
13.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuicka 4/9, 20-113 Lublin	Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20-434 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
14.		Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. Michała Słowikowskiego 1, 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
15.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej ul. Krakowskie Przedmieście 1, 20-002 Lublin	Świetlica Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży ul. Krakowskie Przedmieście 1 20-002 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
16.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46, 20-236 Lublin	Świetlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20-236 Lublin	<i>opiekuńcza</i>

17.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Al. Wilanowska 309 A, 02 – 665 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20-538 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
18.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9, 20-468 Lublin	Świetlica Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9, 20- 468Lublin	<i>opiekuńcza</i>
19.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20-016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54, 20- 016Lublin	<i>opiekuńcza</i>
20.	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” ul. Abramowicka 2, 20-440 Lublin	Placówka Wsparcia Dziennego „Misericordia” ul. Głuska 138, 20-380 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
21.	Stowarzyszenie Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” ul. Kunickiego 35, 20-417 Lublin	Placówka Wsparcia Dziennego „CIUCHCIA” ul. Kunickiego 35, 20-417 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
22.	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9; 05 - 500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65; 20 - 718 Lublin	<i>opiekuńcza</i>

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin zleca uprawnionym podmiotom w ramach otwartego konkursu ofert. Umowy z podmiotami prowadzącymi placówki wsparcia dziennego zostały zawarte w 2013 roku, są corocznie aneksowane i obowiązują do dnia 31 marca 2016 roku.

W roku 2014 na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało **1 130 000,00 zł**.

Należy podkreślić, iż podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego aktywnie poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania. W roku 2014 w pozyskały kwotę 299 436 zł, m.in. z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ROPS, EFS, Kuratorium Oświaty, FIO, MPIPS, PFRON, Fundacji Bank WBK, Fundacji Tesco Dzieciom, Fundacji PGNiG). Pozyskana kwota wykorzystana została w blisko 96% (287 118 zł). W ramach w/w środków zrealizowanych zostało 25 projektów dla 529 dzieci.

Zauważalna jest poprawa warunków przebywania dzieci i jakości sprawowanej opieki, doposażenie placówek w sprzęt i urządzenia. Jednakże na podstawie przeprowadzonych wizytacji ustalono, iż placówki nie w pełni wypełniały ważne dla Miasta zadania opiekuńczo – wychowawcze w stosunku do rodzin niewydolnych wychowawczo. Często ich działalność ograniczała się jedynie do zapewnienia dzieciom opieki oraz pomocy w odrabianiu lekcji. Brak było systematycznej pracy z dziećmi ze środowisk patologicznych, zagrożonych

demoralizacją. Zauważalny był brak systematycznej współpracy z rodzinami wychowanków. Jako rekomendację należy wskazać aktywizowanie personelu placówek do podejmowania działań zapewniających bardziej wszechstronną pomoc rodzinom i dzieciom.

Poza w/w placówkami wsparcia dziennego, prowadzonymi przez podmioty pozarządowe, w strukturach Filii Nr 3 i Filii Nr 5 MOPR funkcjonowały w 2014 roku dwie **światlice socjoterapeutyczne**, które dysponowały łącznie 30 miejscami. Były to:

1. Światlica socjoterapeutyczna przy ul. Głębokiej 11;
2. Światlica socjoterapeutyczna nr 2 przy ul. Piekarskiej 27.

Placówki przeznaczone były dla dzieci w wieku od 6 - 15 lat, miały na celu świadczenie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, niewydolnych wychowawczo oraz dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. W 2014 roku w zajęciach realizowanych przez obydwie światlice uczestniczyło 27 dzieci. Z uwagi na zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej brak było podstaw prawnych do dalszego funkcjonowania dwóch powyższych światlic w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Z dniem 1 marca 2015 roku zakończyły swoją działalność. Dzieci dotychczas uczęszczające do światlicy przy ul. Głębokiej poinformowano o możliwości skorzystania z oferty placówki wsparcia dziennego prowadzonej przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci przy ulicy Narutowicza 54. Natomiast w celu zapewnienia opieki dzieciom ze światlicy przy ulicy Piekarskiej podjęto działania mające na celu zlecenie realizacji prowadzenia placówki wsparcia dziennego organizacjom pozarządowym.

W dniu 13 stycznia 2015 ogłoszony został „Otwarty konkurs ofert na realizację zadania własnego Gminy Lublin z zakresu wspierania rodziny - prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej na terenie Miasta Lublin w dzielnicy Za Cukrownią w okresie od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku”. Ze względu na brak ofert ze strony organizacji pozarządowych konkurs został unieważniony. Ogłoszenie kolejnego konkursu na prowadzenie dwóch placówek wsparcia dziennego w dzielnicy Za Cukrownią oraz Czechów planowane jest na miesiąc kwiecień 2015 roku.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonuje również **Centrum Aktywności Środowiskowej**, które w ramach swojej działalności udziela pomocy osobom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka, zagrożonym wykluczeniem społecznym, zamieszkałym na osiedlu Antoniny Grygowej w Lublinie.

W 2014 roku, w celu zapobiegania degradacji społecznej dzieci i młodzieży, Centrum Aktywności Środowiskowej podejmowało liczne działania poprzez organizację czasu wolnego oraz aktywizację społeczną i rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży.

Ze wsparcia Centrum Aktywności Środowiskowej w 2014 roku skorzystało około **109 dzieci** i młodzieży, w tym **67** przebywało na podstawie zawartych kontraktów socjalnych.

Wśród licznych działań podejmowanych przez Centrum należy wskazać: wspieranie rodziny w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży, pomoc w nauce, stwarzaniu warunków do rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz organizację czasu wolnego, zapewnienie pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami poprzez organizację zajęć profilaktycznych, socjoterapeutycznych, korekcyjnych i terapeutycznych oraz udzielanie doraźnej i kompleksowej pomocy osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, które wynikają z dysfunkcji życia rodzinnego sytuacji kryzysowych o charakterze nagłym lub losowym.

4. Pozostałe formy wspierania rodziny

4.1. Rodziny wspierające

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W 2014 roku, pomimo zamierzeń nie ustanowiono rodzin wspierających z powodu braku zainteresowania tą formą wsparcia, jak również z powodu trudności w pozyskiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Dostrzegając potrzebę świadczenia tego typu wsparcia, należy zintensyfikować działania edukacyjne wśród rodzin dysfunkcyjnych i ich najbliższego otoczenia.

4.2. Grupy wsparcia

W 2014 roku w Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie kontynuowano prowadzenie grup wsparcia dla rodzin naturalnych. Grupa adresowana jest do rodziców mających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

Grupa wsparcia dla rodzin naturalnych odbyła 10 spotkań, w których uczestniczyło 20 rodzin. Ta forma pracy z rodziną cieszy się rosnącym zainteresowaniem, w związku z tym planowane są dalsze, comiesięczne spotkania.

4.3. Spotkania rodzin naturalnych

W siedzibie Zespołu planowane i organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa) ewentualnie odpowiedniego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W ciągu całego 2014 roku zorganizowano 75 takich spotkań.

Rekomendacje:

Rodzice biorący udział w grupie wsparcia dla rodzin naturalnych zawsze przychodzą wraz ze swoimi dziećmi. Opiekę nad nimi sprawują pracownicy Działu ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej (asystenci i koordynatorzy). W związku z tym potrzebą jest zorganizowanie grupy o charakterze rozwojowo – wychowawczym dla dzieci z wykorzystaniem własnych zasobów kadrowych.

II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Organizowanie pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

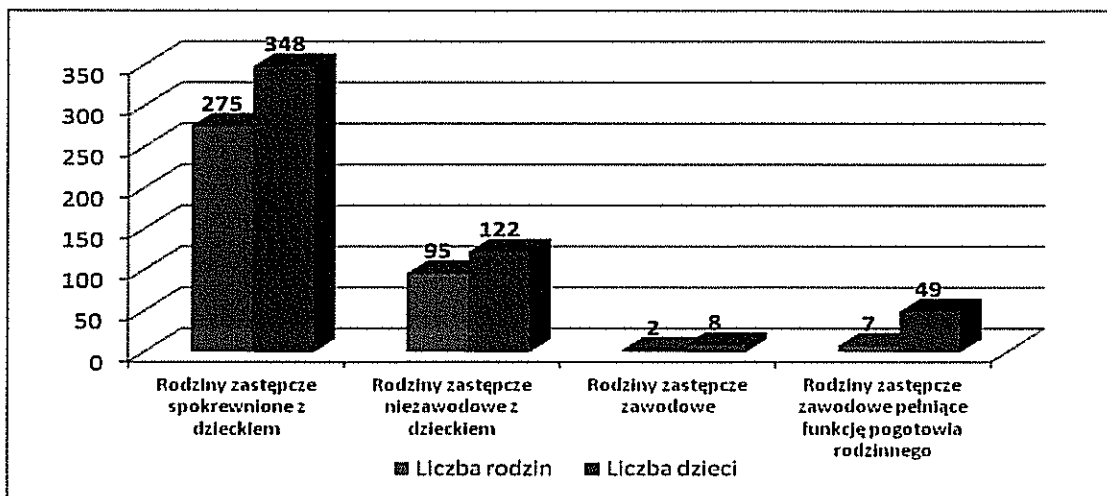
1. Rodzinna piecza zastępcza

1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach pieczy zastępczej jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie roku 2014 na terenie Miasta Lublin funkcjonowało łącznie 378 rodzin zastępczych², w których przebywało 527 dzieci. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (275 rodzin), w których wychowywało się 348 dzieci. Rodzin zastępczych niezawodowych było 95, a pod ich opieką pozostawało 122 dzieci. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało 7 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (49 dzieci) i 2 rodziny zastępcze zawodowe (8 dzieci).

² jedna rodzina pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej.

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

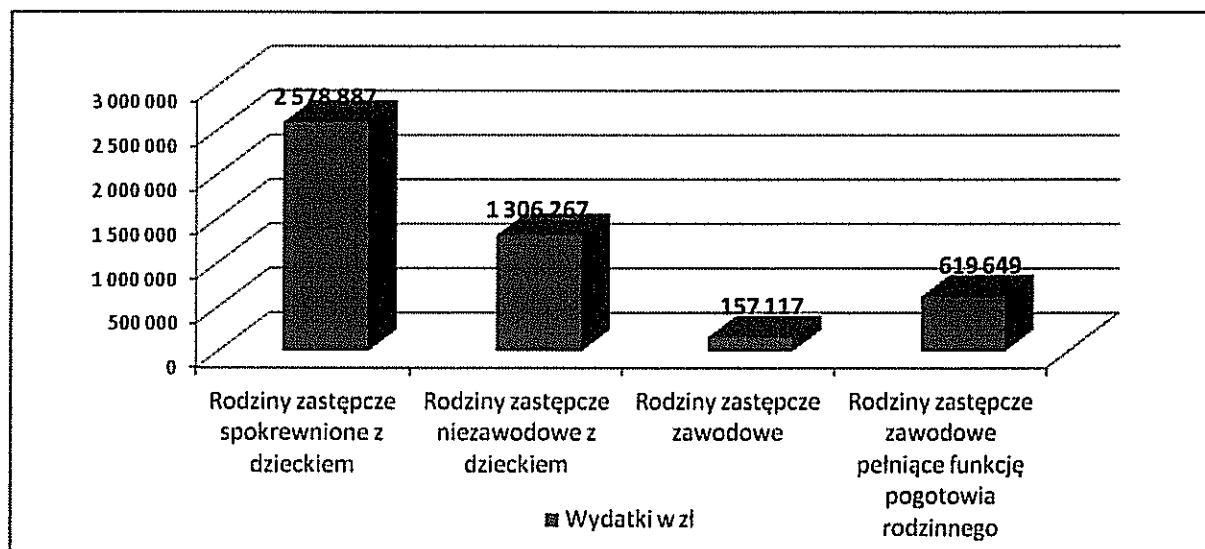
Ogółem wydatki związane z wypłatami świadczeń dla lubelskich rodzin zastępczych wyniosły 4 661 920,06 zł, w tym 507 285,38 zł stanowiły wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w lubelskich rodzinach zastępczych, a pochodzących z innych powiatów.

W ramach wypłacanych świadczeń pozyskano ze źródeł zewnętrznych łącznie 8 375 zł w ramach dwóch zawartych umów na kwoty 6 800 zł³ (przy wkładzie własnym 6 800 zł) oraz 1 575 zł⁴ (przy wkładzie własnym 1 575 zł). Środki te zostały przeznaczone na wypłatę świadczeń jednorazowych na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz świadczenia jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki. Na podstawie obu umów sfinansowano łącznie wypłaty na w/w świadczenia dla 15 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem oraz 2 rodzin zastępczych niezawodowych.

³ W ramach umowy Nr 853 w sprawie udzielenia dotacji celowej z budżetu państwa w 2014 r. na dofinansowanie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczących wsparcia rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 r. zawartej 3 grudnia 2014r z Wojewodą Lubelskim

⁴ W ramach umowy Nr 259/2014 o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą: RESORTOWY PROGRAM WSPIERANIA ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA ROK 2014 zawartej w dniu 13 listopada 2014 r. z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej.

Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2014 roku (w zł)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W zależności od postanowienia sądu dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów. Wynika to m.in. z faktu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, lub też z braku rodzin zastępczych gotowych na przyjęcie dzieci w ich miejscu zamieszkania.

W roku 2014 w 42 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień zawartych z 21 powiatami w, przebywało 51 dzieci z terenu innych powiatów.

Tabela 4. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2014r.

Nazwa powiatu	Liczba rodzin na terenie Miasta Lublin	Liczba dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Lublin
Biłgorajski	1	1
Chełmski	1	1
Hrubieszowski	1	1
Kraśnicki	1	1
Lubartowski	2	2
Lubelski	11	13
Legionowski	1	1
Lęczyński	3	4
Lukowski	1	1
Opolski	2	2
Nizański	1	1

Puławski	4	5
Radomszczański	1	1
Radzyński	2	4
Sanocki	1	1
Strzyżowski	1	1
Świdnicki	4	6
Krasnystaw	1	1
Tarnowski	1	1
P. Zamojski	1	1
Miasto Zamość	2	2
razem:	42*	51

Zródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

* jedna rodzina przyjęła dzieci z dwóch różnych powiatów (sanockiego i opolskiego).

Tabela 5. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2014 roku (w zł)⁵

WYSZCZEGÓLNIENIE		Zadania własne				Zadania przejęte od od innych JST do realizacji na podstawie porozumień i umów				RODZINY ZASTĘPCZE OGÓLEM			
		LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
L.p.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	14	15	16	17
1	RODZINY ZASTĘPCZE - OGÓLEM	5 357	4 154 634,68	339	477	638	507 285,38	41	50	5 995	4 661 920,06	378	527
2	RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE I NIEZAWODOWE OGÓLEM	4 781	3 437 643,95	330	423	554	447 510,34	39	47	5 335	3 885 154,29	369	470
2.1	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, z tego:	3 683	2 444 171,17	257	329	214	134 715,87	18	19	3 897	2 578 887,04	275	348
2.1.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	3 540	2 407 115,53	257	329	210	130 985,87	18	19	3 750	2 538 101,40	275	348
2.1.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	124	24 305,64	14	15	0	0,00	0	0	124	24 305,64	14	15
2.1.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w placzy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
n	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	18	11 550,00	14	18	3	3 200,00	3	3	21	14 750,00	17	21
2.1.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	1	1 200,00	1	1	1	530,00	1	1	2	1 730,00	2	2
2.1.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2	Rodziny zastępcze niezawodowe z dzieckiem, z tego:	1 098	993 472,78	74	94	340	312 794,47	21	28	1 438	1 306 267,25	95	122
2.2.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	996	969 781,06	74	93	303	305 394,47	21	28	1 299	1 275 175,53	95	122
2.2.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	98	18 941,72	8	8	37	7 400,00	3	3	135	26 341,72	11	11
2.2.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w placzy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	3	2 750,00	3	3	0	0,00	0	0	3	2 750,00	3	3
2.2.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	1	2 000,00	1	1	0	0,00	0	0	1	2 000,00	1	1
2.2.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0

⁵ wydatki z uwzględnieniem realizacji umów dofinansowanych środkami z budżetu państwa, bez wkładu własnego do Projektu Systemowego

3	RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE, z tego:	87	97 341,62	2	5	84	59 775,04	2	3	171	157 116,66	2	8
3.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	63	56 526,78	2	5	37	27 785,88	2	3	100	84 312,66	2	8
3.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	0	0,00	0	0	12	2 400,00	1	1	12	2 400,00	1	1
3.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.8	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.9	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	24	40 814,84	2	5	35	29 589,16	2	3	59	70 404,00	0	0
4	RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE PEŁNIĄCE FUNKCJE POGOTOWIA RODZINNEGO, z tego:	489	619 649,11	7	49	0	0,00	0	0	489	619 649,11	7	49
4.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	340	309 372,78	7	49	0	0,00	0	0	340	309 372,78	7	49
4.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	36	6 765,94	0	0	0	0,00	0	0	36	6 765,94	5	6
4.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	21	5 890,00	7	21	0	0,00	0	0	21	5 890,00	7	21
4.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	8	1 500,00	3	12	0	0,00	0	0	8	1 500,00	3	12
4.8	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.9	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	84	296 120,39	0	0	0	0,00	0	0	84	296 120,39	7	49

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Uwagi: 1) dane wykazane narastająco, uwzględniono wszystkie rodziny i dzieci w nich przebywające w okresie I-XII 2014, które otrzymały pomoc finansową

2) w wypadku rodziny, która pełni podwójną funkcję (np. jednocześnie rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej) wykazano ją zarówno w wierszu nr. 2.1 jak i w wierszu 2.2 a w wierszu nr 2 wykazano faktyczną liczbę (tj 1.)

3) przez "LICZBA DZIECI" należy rozumieć dzieci objęte rodzinną pieczę zastępczą.

Rekomendacje:

System rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin jest rozbudowany i zabezpiecza najważniejsze potrzeby rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych. Niemniej, mając na względzie stałe doskonalenie niezbędnego jest wskazanie najważniejszych kierunków dalszego rozwoju oraz potencjalnych zagrożeń jego funkcjonowania.

Biorąc pod uwagę zadania wynikające z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wzrastającą liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, wskazane jest systematyczne zwiększanie liczby niezawodowych rodzin zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych, a w szczególności utworzenie zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej. W tym miejscu wskazać należy również potrzebę pozyskiwania kandydatów do pełnienia roli niezawodowej rodziny zastępczej, zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze zawodowe są uznawane za najbardziej pożądaną formę opieki zastępczej, która nadal powinna się rozwijać. Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze, działające na podstawie przepisów dotychczasowych funkcjonują do czasu wygaśnięcia lub rozwiązania umowy zawartej na podstawie przepisów dotychczasowych, przez okres trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. do 2015 r. Przed upływem w/w okresu starosta zawiera z zawodową niespokrewnioną z dzieckiem wielodzietną rodziną zastępczą, na jej wniosek, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka.

Na wniosek dwóch zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych oraz zgodnie z art. 234 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dnia 31 grudnia 2014 r. zostały zawarte dwie umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.

W mieście nie funkcjonuje obecnie rodzinny dom dziecka będący formą rodzinnej pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Istniejące na terenie Miasta rodzinne domy dziecka mają status placówek opiekuńczo-wychowawczych i są formą instytucjonalnej pieczy zastępczej. W rodzinnym domu dziecka może przebywać do 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy

zastępczej⁶. W związku z problemami z pozyskaniem kandydatów do pełnienia funkcji prowadzącego rodzinny dom dziecka wskazanym byłoby wygospodarowanie z zasobów miasta lokalu z przeznaczeniem na prowadzenie w nim rodzinnego domu. Zabezpieczenie lokalu na czas pełnienia funkcji, zwiększyłoby szansę na pozyskanie kandydata również spośród rodzin, które nie mają obecnie odpowiednich warunków lokalowych. Zawarcie umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka będzie wiązało się z wypłatą przysługującego wynagrodzenia (art. 62 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) oraz zabezpieczeniem środków finansowych na świadczenia obligatoryjne i fakultatywne, wynikające z art. 80, art. 81, art. 83 i art. 84 wskazanej ustawy.

Zgodnie z art. 57 ust. 1a rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w której przebywa więcej niż 3 dzieci, zapewnia się pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Zgodnie z art. 51 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze zawodowe są zobowiązane do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach z wykorzystaniem możliwości finansowania ze środków pozabudżetowych.

1.1.1. Działania podejmowane na rzecz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin oraz dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą

Zgodnie z Zarządzeniem nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, z późniejszymi zmianami, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin. W związku z powyższym w strukturach Ośrodka utworzono Zespół ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej⁷. W 2014 roku Zespół wykonywał zadania z zakresu wspierania rodziny oraz z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej. W niniejszym podrozdziale opracowania wykazano działania zespołu związane z pieczą zastępczą.

W 2014r. w Zespole zatrudnieni byli: kierownik, 2 pedagogów, 2 psychologów, radca prawny (umowa zlecenie) oraz referent. Ponadto kierownik Zespołu koordynował pracę 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 12 asystentów rodziny.

⁶ W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa za zgodą prowadzącego rodziny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

⁷ Zarządzenie wewnętrzne nr 68/2011 z dnia 30 grudnia 2011 roku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Do zadań Zespołu należało w szczególności:

1. Dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej

W ramach działalności Zespołu przeprowadzono **838 ocen** sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie 838 opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła 426 dzieci. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano co 3 miesiące, a sytuację dzieci starszych oceniano nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W związku z nowelizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej powinni uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni o ile nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. O terminach posiedzeń zespołu oceniającego zawiadamiano rodziców biologicznych oraz opiekunów zastępczych dzieci, których sytuację oceniano. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (ewentualnie pracownik socjalny w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora), asystent rodziny w przypadku jeśli rodzina naturalna była objęta asystenturą.

2. Dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki

Dokonano oceny **261** rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Zespół dokonał w/w ocen w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (ewentualnie pracownik socjalny w przypadku, kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora). W okresie sprawozdawczym 5 rodzin zastępczych uzyskało ocenę negatywną.

W jednym przypadku, zgodnie z art. 134 ust 3 ustawy, wystąpiono do właściwego sądu z wnioskiem o uchylenie postanowienia o ustanowieniu rodziny zastępczej.

3. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Psycholodzy i pedagodzy Zespołu przeprowadzili badania psychologiczne i pedagogiczne 36 osób (24 rodzin) kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wydano 14 opinii psychologiczno-pedagogicznych dotyczących predyspozycji i motywacji kandydatów do sprawowania przez nich pieczy zastępczej oraz 13 opinii psychologicznych o posiadanych przez kandydatów predyspozycjach i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej.

Zarządzeniem wewnętrznym nr 56/2013 z dnia 10 lipca 2013 roku z późniejszymi zmianami Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w sprawie ustalenia procedury kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka ustalona została procedura kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zgodnie z Zarządzeniem wewnętrznym nr 38/2014 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 23.07.2014 r. w sprawie powołania członków komisji ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka powołano 4 członków komisji. W 2014 roku komisja odbyła 24 posiedzenia i sporządziła 30 protokołów stwierdzających spełnianie przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1 - 3 ustawy.

W 2014 r. wydano 12 skierowań na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz 9 zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia. Zaświadczenia kwalifikacyjne dotyczyły szkoleń ukończonych w 2013 roku.

W roku 2014 rozpoczęło się szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzin zastępczych w ramach realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie projektu systemowego „Człowiek inwestycją

w społeczeństwo”⁸ w ramach którego realizowane jest narzędzie Program Aktywności Lokalnej „Rodzina to my”. Szkolenia przebiegają wg Programu PRIDE Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja Towarzystwa Nasz Dom. Zaplanowano łącznie 54 godziny dydaktyczne i 10 godzin dydaktycznych praktycznych. Szkolenie rozpoczęło się w grudniu 2014 r. i trwać będzie do kwietnia 2015 r. Przewidziane jest dla 11 osób stanowiących 8 rodzin zastępczych niezawodowych oraz dla 5 osób z 3 rodzin będących kandydatami do pełnienia funkcji rodzinnej zastępczej niezawodowej. Koszt działania wynosi 12 960,00 zł.

4. Wspieranie i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne oraz prawne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą

W roku 2014 tą formą pomocy objęte były 74 rodziny zastępcze. Udzielono 129 porad, w tym: 65 porad psychologicznych, 31 pedagogicznych, 33 prawnych.

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego komunikowania się w rodzinie, przezwycięzania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych;
- w ramach poradnictwa pedagogicznego: problemów wychowawczych wynikających z historii życia dziecka, kontaktów opiekunów zastępczych z rodziną naturalną dziecka, postaw rodziców zastępczych wobec problemów dziecka, metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych, kierowania rodzin zastępczych do lekarzy specjalistów, specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udzielania wskazówek o możliwości skierowania dzieci do placówek specjalistycznych i wsparcia dziennego.
- w ramach poradnictwa prawnego: pomocy rodzinom zastępczym w przygotowaniu wniosków o ustalenie kontaktów dziecka z rodziną naturalną, pomocy w przygotowaniu wniosków o poszerzenie kompetencji rodziny zastępczej, pomocy w przygotowaniu wniosków o odrzucenie spadków jako opiekunowie

⁸ Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

prawni, pomocy w przygotowaniu wniosków o pozbawienie/zawieszenie władzy rodzicielskiej rodziców naturalnych, pomocy w przygotowaniu wniosków alimentacyjnych, pomocy w przygotowaniu wniosków o opiekę prawną/uregulowanie sytuacji prawnej.

5. Prowadzenie rejestrów rodzin zastępczych

W 2014 roku sporządzono 2 rejestry i przekazano je w dniach: 3 lipca 2014 r. i 31 grudnia 2014 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku. Pierwszy rejestr zawiera informacje o: 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 74 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 9 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 19 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie. Uaktualniony w grudniu 2014 r. rejestr zawiera informacje o: 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 68 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 10 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 26 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie.

6. Działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego

W okresie sprawozdawczym do Zespołu zgłosiło się **25 rodzin** zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi z którymi specjaliści Zespołu przeprowadzili **43 spotkania informacyjne** na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W dniu 21 maja 2014 r. w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, we współpracy ze Specjalistyczną Poradnią dla Rodzin Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, przygotował Piknik Rodzinny dla rodzin zastępczych i usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej, Impreza ta miała na celu integrację środowiska rodzin zastępczych, a także propagowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego poprzez udzielanie rzetelnej informacji na temat psychologiczno-pedagogicznych i prawnych

aspektów opieki zastępczej. Składała się z dwóch części, część pierwsza miała charakter edukacyjny (warsztaty, dyżury specjalistów, którzy udzielali porad pedagogicznych, psychologicznych i prawnych). Część druga natomiast, charakter rekreacyjno-integracyjny (gry i zabawy dla dzieci i opiekunów, konkursy z nagrodami, ognisko, atrakcje gastronomiczne).

7. Przekazywanie informacji na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 35 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

1.1.2. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2014 r. zatrudniono 6 koordynatorów. Na dofinansowanie realizacji przedmiotowego zadania Miasto Lublin w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej 2014” pozyskało środki finansowe w kwocie **83 179,07 zł**. Ogółem wydatki na zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wyniosły **191 275,89 zł**.

Zgodnie z obowiązującymi w 2014 r. przepisami (art. 233 ustawy), wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej obejmuje się rodziny zastępcze nieposiadające co najmniej dwuletniego doświadczenia jako rodzina zastępcza. Rodziny o dłuższym doświadczeniu mogły, na ich wniosek, być objęte takim wsparciem.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z **187** rodzinami zastępczymi (64 rodziny nie posiadały co najmniej dwuletniego doświadczenia, **123** rodziny miały staż dłuższy niż 2 lata), w których umieszczonych było **285 dzieci**. Zakończyli pracę z **32** rodzinami zastępczymi, odbyli **1 882 wizyty** w środowisku. Uczestniczyli w **649** spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz 171 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 656 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 218 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowywali i przesyłali do właściwych sądów informacje o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci. Przesłano 288 takich informacji.

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów polegały na:

- rozpoznawaniu sytuacji i potrzeb dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- rozpoznawaniu i ocenie jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji;
- motywowaniu i kierowaniu opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, świetlic środowiskowych, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, itp.), działania mogły w sposób istotny wspierać rodzinę w zapewnieniu dziecku w rodzinie zastępczej odpowiednich warunków do właściwego rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego;
- poszukiwaniu pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych;
- motywowaniu, w wyjątkowych przypadkach, opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadałyby ich specjalnym potrzebom;
- motywowaniu dzieci do rozwijania zainteresowań;
- występowaniu do szkół z wnioskami o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi;
- nawiązywaniu, w celu całościowego poznania sytuacji dziecka, kontaktu z jego rodzicami biologicznymi;
- udzielaniu pomocy w sytuacjach trudności wychowawczych sprawianych przez wychowanków;
- udzielaniu wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkują wspólnie z rodzinami zastępczymi objętymi pracą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;

- udzielaniu pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych poprzez pokierowanie ich do odpowiednich instytucji;
- przygotowywaniu i prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną zastępczą.

Rekomendacje:

Należy podkreślić, iż funkcja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest stosunkowo nową formą wspierania rodzin zastępczych. Dostrzegając zasadność kontynuowania i intensyfikacji pracy koordynatorów, w budżecie Miasta przewidziano na rok 2015 środki na zwiększenie liczby koordynatorów o kolejnych 5 etatów.

Zgodnie z zapisami ustawy, maksymalna liczba rodzin zastępczych, które mogą zostać objęte w tym samym czasie wsparciem obecnie zatrudnianych koordynatorów wynosi 165 rodzin. W perspektywie kolejnych lat, może zaistnieć potrzeba zwiększenia liczby zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych.

Zasadne jest zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej możliwości systematycznego podnoszenia kwalifikacji.

1.1.3. Rodziny pomocowe

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

Rodziną pomocową może zostać:

- rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Rodziny takie sprawują czasowo opiekę nad dzieckiem w szczególności w okresie niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu, czy też w sytuacji wystąpienia nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej (atr. 73 ust. 2).

Na podstawie 10 umów zawartych o pełnienie funkcji rodziny pomocowej (z których dwie zawarto w 2013 r., a 8 w 2014 r.) 23 dzieci przebywało w rodzinach pomocowych (wynagrodzenie za pełnienie funkcji rodziny pomocowej wypłacono 9 rodzinom, w których przebywało 20 dzieci).

W okresie sprawozdawczym podpisano 8 umów zlecenia o sprawowanie funkcji rodziny pomocowej, dla łącznie 21 dzieci. Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi wypłacone zostały na podstawie 9 umów o pełnienie funkcji rodziny pomocowej i wyniosły **5 078,88 zł**.

Rekomendacje:

Obecnie, zgodnie z zapisami ustawy zabezpieczone są potrzeby rodzin zastępczych zawodowych, w zakresie korzystania z usług rodziny pomocowej. W kolejnych latach, biorąc pod uwagę rosnące zainteresowanie tą formą pomocy, również wśród rodzin zastępczych niezawodowych, należy spodziewać się, iż liczba zawartych umów wzrośnie, co wiązać się będzie z wyższymi kosztami obsługi tego zadania, co zostanie uwzględnione w planie budżetu na 2016 rok.

1.2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

Zgodnie z zapisami ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, refunduje wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w innym powiecie.

Miasto Lublin w skali całego 2014 roku poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla 99 dzieci, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – w 72 rodzinach zastępczych (na mocy porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 29 powiatami). W 2014r. wysokość wydatków na ten cel stanowiła kwota **1 159 017,76 zł**. Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2014 roku **było 2 dzieci pochodzenia cudzoziemskiego**. Dzieci cudzoziemskie przebywały w niezawodowych rodzinach zastępczych na terenie powiatów: lubartowskiego i rzeszowskiego (jedno dziecko w maju 2014r. uzyskało obywatelstwo polskie). W 2014 r. wysokość wydatków na ten cel stanowiła kwota **16 451,61 zł** (liczba świadczeń 17) pochodząca z budżetu państwa.

Tabela 6. Środki na utrzymanie dzieci pochodzenia cudzoziemskiego umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

Nazwa powiatu	Liczba dzieci	Liczba rodzin:	Kwota rozliczonych środków w zł
Lubartowski	1	1	12 000,00 zł
Rzeszowski	1	1	4 451,61 zł
razem:	2	2	16 451,61 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Tabela 7. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2014 roku (w zł)

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Wydatki w 2014r
1.	Biłgorajski	2	4	48 000,00
2	Chełmski	1	1	12 000,00
3	Głogowski	1	1	16 869,60
4	Hrubieszowski	1	1	12 000,00
5	Janowski	2	2	23 077,42
6	Krasnostawski	3	4	49 270,83
7	Kraśnicki	3	5	43 760,12
8	Kościański	1	1	14 400,00
9	Leski	2	8	151 501,60
10	Lubartowski	7	9	106 272,02
11	Lubelski	19	24	254 265,57
12	Łęczyński	6	8	88 681,60
13	Miasto Świnoujście	1	1	7 920,00
14	Mragowski	1	1	12 000,00
15	Opolski	1	2	24 000,00
16	Parczewski	1	1	14 121,43
17	Pucki	1	2	23 376,42
18	Puławski	1	1	12 300,00
19	Radzyński	2	3	25 267,02
20	Rzeszowski	2	2	19 548,39
21	Staszowski	2	3	20 000,00
22	Świdnicki	3	3	28 040,00
23	Warszawski Zachodni	1	1	12 000,00
24	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	1	2	24 000,00
25	Wielicki	1	1	47 858,81
26	Wołomiński	2	3	18 279,83
27	Wyszkowski	1	1	8 833,33
28	Zamojski	1	1	12 000,00
29	Sochaczew	1	2	12 922,16
Razem:		71	98	1 142 566,15 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zgodnie z właściwością powiatową⁹ Miasto Lublin poniosło wydatki na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w wysokości **5 310 502,44 zł**.

Tabela 8. Wydatki na dzieci pochodzące z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzących z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów

Rodziny zastępcze spokrewnione funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym(y) z Lublina	2 441 021,17zł
Rodziny zastępcze niezawodowe funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym(y) z Lublina	993 472,78zł
Rodziny zastępcze zawodowe funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym(y) z Lublina	97 341,62zł
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym(y) z Lublina	619 649,11zł
Odpłatność za dzieci pochodzące z Lublina w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów	1 159 017,76 zł
Razem:	5 310 502,44zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.¹⁰

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego¹¹;
- specjalistyczno – terapeutycznego¹²;

⁹ Zgodnie z art. 180 pkt 13 do zadań powiatu należy finansowanie: "świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu" (w obrębie rodzinnej pieczy zastępczej dotyczy to dzieci pochodzących z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzących z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów).

¹⁰ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych."

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

¹¹ Art. 103. "Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki"

- rodzinnego¹³.

Placówka opiekuńczo–wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno – terapeutycznego.

2.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

W 2014 roku w Lublinie funkcjonowało **17 placówek opiekuńczo–wychowawczych**. Miasto Lublin prowadziło 13 placówek - 1 socjalizacyjną, 1 rodzinną, 10 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną, oraz 1 interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie działały 4 placówki – 2 socjalizacyjne, 2 rodzinne (dla Domu im. Matki Weroniki, Rodzinnego Domu im. św. Dominika, Domu Młodzieży SOS - umowy zawarte w 2013 r. obowiązują do 31 marca 2018 roku, natomiast dla Rodzinnego Domu im. Serca Jezusa umowa obowiązuje do 31 marca 2016 roku).

W Lublinie funkcjonowały zatem:

- 3 placówki socjalizacyjne,
- 3 placówki rodzinne,
- 1 interwencyjna,
- 10 łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej.

Placówki opiekuńczo–wychowawcze **dysponowały łącznie 256 miejscami**. W ciągu 2014 roku umieszczonych było w nich **366 dzieci** (w tym 298 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto).

¹²Art. 105. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

¹³ Art. 102. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;
2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

Tabela 9. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2014 roku

placówki opiekuńczo-wychowawcze			Prowadzone przez Miasto Lublin		Działające na zlecenie Miasta Lublin		
			Liczba miejsc 31.12.14		Liczba dzieci korzystających w 2014	Liczba miejsc 31.12.2014r.	Liczba dzieci korzystających w 2014r.
			ogółem	interw.			
typy placówek	socjalizacyjne	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka	30	x	36	x	x
		Dom Młodzieży SOS	x	x	x	44	47
		Dom im. Matki Weroniki					
	rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	8	x	9	x	x
		Rodzinny Dom im. Serca Jezusa	x	x	x	16	21
		Rodzinny Dom im. św. Dominika					
	socjalizacyjne i interwencyjne	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka I	128	31	158	x	x
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka II					
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka III					
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka IV					
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka V					
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka VI					
		Dom Rodzinny Nr 1					
		Dom Rodzinny Nr 2					
		Dom Rodzinny Nr 3					
Dom Rodzinny Nr 4							
interwencyjna	Pogotowie Opiekuńcze	30	30	95	x	x	
Razem placówki opiekuńczo - wychowawcze			196	61	298	60	68

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2014 roku wysokość dofinansowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **1 680 317,52 zł (w tym 922 129,12 zł dofinansowanie utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów)**.

W sprawie przyjęcia do placówki opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie Lublina dziecka pochodzącego z terenu innego powiatu oraz warunków jego pobytu

i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w placówce zawierane są porozumienia między Miastem Lublin a odpowiednim Powiatem.

W 2014 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie przebywało **143 dzieci** pochodzących z **32 powiatów** oraz 4 dzieci z cudzoziemskich.

Tabela 10. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta

	Powiat z którego dziecko pochodzi	Placówki prowadzone przez Miasto Lublin												Placówki działające na zlecenie Miasta Lublin				Razem	
		Placówka O-W – Rodzinka I	Placówka O-W – Rodzinka II	Placówka O-W – Rodzinka III	Placówka O-W – Rodzinka IV	Placówka O-W – Rodzinka V	Placówka O-W – Rodzinka VI	Dom Rodzinny Nr 1	Dom Rodzinny Nr 2	Dom Rodzinny Nr 3	Dom Rodzinny Nr 4	Dom Dziecka im. J. Korczaka	Rodzinny Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Młodzieży SOS	Dom im. Matki Weroniki	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa		Rodzinny Dom im. św. Dominika
1	białski													2					2
2	białobrzegi														2	1			3
3	biłgorajski													1					1
4	Gdańsk												1						1
5	grójcecki													3					3
6	janowski															1			1
7	kozienicki													1					1
8	krasnostawski		1																1
9	kraśnicki												1	1					2
10	legionowski													1					1
11	lubański												1						1
12	lubartowski		2								2		6	2					12
13	lubelski	2				2	1				5		17	1					28
14	łęczyński	2			1								1	1	1				6
15	Łódź													1					1
16	mławski													1					1
17	mrągowski													1					1
18	piaseczyński													2					2
19	parczewski	2														4			6
20	pruskowski													1					1
21	pucki													1					1
22	puławski		1								1		2						4
23	Radom													1					1
24	radzyński				2										2				4

25	rycki		3		2	1		1	8	2			4	1			1	23	
26	Siedlce													1				1	
27	stalowowski												1					1	
28	świdnicki		2	6	2	2	1	1	3		2		5					24	
29	Tarnobrzeg													1				1	
30	włodawski												1	1		3		5	
31	zamojski												1					1	
32	zwoleniński															1		1	
33	obcokrajowcy												4					4	
Razem dzieci:		6	9	6	7	5	2	2	11	2	2	8	0	49	22	5	10	1	147
													109	38					

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Łączna kwota zobowiązań powiatów na rzecz Miasta Lublin za 2014 rok wynikająca z realizacji porozumień wyniosła **3 356 343,95** zł. Zobowiązania powiatów z tytułu ponoszenia wydatków za pobyt dzieci w placówkach realizujących zadania interwencyjne funkcjonujących w Lublinie na rzecz Miasta Lublin w 2014 roku wyniosła **802 795,42** zł.¹⁴

2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej

Średnie miesięczne¹⁵ wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2014 roku wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Przygotowane zostało zarządzenie Nr 20/3/2014 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 10 marca 2014 roku, zgodnie z którym średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2014 roku wynosiły:

- 1) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka I – 3 509 zł;

¹⁴ (bez uwzględnienia miesiąca grudnia 2014 ze względu na płatność zobowiązań w miesiącu styczniu 2015 r.)

¹⁵ Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2012 roku określeniem zawartym w art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

- 2) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka II – 3 999 zł;
- 3) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka III – 3 733 zł;
- 4) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka IV – 3 873 zł;
- 5) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka V – 3 659 zł;
- 6) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka VI – 4 120 zł;
- 7) Dom Rodzinny Nr 1 – 4 800 zł;
- 8) Dom Rodzinny Nr 2 – 4 378 zł;
- 9) Dom Rodzinny Nr 3 – 4 261 zł;
- 10) Dom Rodzinny Nr 4 – 4 420 zł;
- 11) Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 4 916 zł;
- 12) Rodzinny Dom Dziecka – 3 760 zł;
- 13) Pogotowie Opiekuńcze – 5 861 zł;
- 14) Dom im. Matki Weroniki – 3 297 zł;
- 15) Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 125 zł;
- 16) Rodzinny Dom im. św. Dominika – 2 965 zł;
- 17) Dom Młodzieży SOS – 4 987 zł.

Za najważniejsze potrzeby w zakresie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych należy uznać:

- ustawiczne podnoszenie kwalifikacji kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- organizowanie różnorodnych form aktywności, stymulujących rozwój wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych,

2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia dzieci w placówkach funkcjonujących na terenie innych powiatów. W okresie sprawozdawczym w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie **12 powiatów** przebywało **89 dzieci pochodzących z Lublina**. Między powiatami i Miastem Lublin zostały ustalone zasady dotyczące umieszczania dzieci w placówkach i kosztów ich utrzymania sformułowane w formie odpowiednio zawartych porozumień.

Tabela 11. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Lublinem w 2014 roku

Lp.	powiat	placówka	Liczba dzieci przebywających w 2014 roku	Stan w dniu 31.12.2014
1	białski	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Janowie Podlaskim	1	1
2	białogardzki	Wioska Dziecięca SOS w Karlinie	4	2
3	biłgorajski	Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju	17	11
4	grudziądzki	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Białochowie	2	0
5	kolbuszowski	Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom” w Widelce	1	1
6	Koszalin	Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa SOS	2	1
7	krasnostawski	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom” w Tuligłowach	2	2
8		Dom Dziecka w Krasnymstawie	2	2
8	kraśnicki	Wioska Dziecięca SOS w Kraśniku	16	13
9		Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa	6	6
10		Dom Dziecka w Kraśniku	1	1
11	lubelski	Dom Dziecka w Woli Gałęzowskiej	3	3
12		Dom Dziecka w Przybysławicach	2	2
13	Siedlce	„Dom pod Kasztanami”	5	5
14		Wioska Dziecięca SOS	20	19
15	wołomiński	Rodzinny Dom Dziecka Nr 4 w Międzyzlesiu	1	0
16		Dom Dziecka w Równem	1	0
17	Zamość	Dom Dziecka	3	3
Razem osób:			89	72

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zobowiązania Miasta Lublin w 2014 roku w stosunku do innych powiatów z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo - wychowawczych funkcjonujących na ich terenie wyniosły **2 724 728,89 zł**.

III. USAMODZIELNIENIA

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2014 znajdowało się **624** usamodzielnianych wychowanków z czego:

- **391** wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej¹⁶,
- **233** wychowanków z 74 placówek¹⁷.

Najwięcej wychowanków usamodzielnia się z placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 34 placówek, w tym 15 w Lublinie). Wśród placówek 5 to placówki typu rodzinnego (w tym 3 lubelskie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2014 roku usamodzielniali się wychowankowie z 24 młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 13 zakładów poprawczych, z 1 schroniska dla nieletnich oraz z 2 młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

272 osobom usamodzielnianym (43,59%) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu: 181 osobom z rodzin zastępczych - 46,29% oraz 91 osobom z placówek – 39,06% (z czego 15 osobom usamodzielnianym – 23,44 %, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach usamodzielnienia).

Łącznie wydatki na usamodzielnienia tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomoc pieniężna na usamodzielnienie wyniosły w 2014 roku **1 262 721,82zł.**

Tabela 12. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2014 r

Rodzaj świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota	Liczba		Kwota
	świadczeń wypłaconych	Osób		świadczeń wypłaconych	Osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	22	22	107 091,00	9	9	51 069,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
Pomoc pieniężna	1 385	155	681 853,75	644	75	318 416,07

¹⁶ Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

¹⁷ Z czego 64 osoby to wychowankowie z 40 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

na kontynuowanie nauki	(z czego 97 św. wkład własny EFS)	(w tym 18 os. wkład własny EFS)	(z czego 47.799,40 wkład własny EFS)	(z czego 33 św. wkład własny EFS)	(w tym 7 os. wkład własny EFS)	(z czego 16.382,00 wkład własny EFS)
				94	13	46 297,17
Pomoc na zagospodarowanie	26	26	60 705,00	16	16	43 587,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				4	4	9 882,00
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	6	X	X	10	X
Łącznie			849 649,75	Łącznie		413 072,07
Łącznie wydatki na usamodzielnienia			<u>1 262 721,82 zł</u>			

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnieniu wychowanków są mieszkania chronione. Odpowiedzią na zapotrzebowanie usamodzielnianych wychowanków są mieszkania chronione. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Miasto Lublin w roku 2014 dysponowało 7 mieszkaniami chronionymi (25 miejsc). W ciągu całego 2014 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystały 32 osoby.

Tabela 13. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj świadczenia (niepieniężnego) pobyt w mieszkaniu chronionym na terenie Lublina data uruchomienia	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	
	z rodzinnej pieczy zastępczej	z placówek
	liczba mieszkańców na ostatni dzień okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców na ostatni dzień okresu sprawozdawczego
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	0
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	0	1
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1
ul. Ogrodowa (6 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	2	2
ul. Staszica (5 miejsc) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	1	3
ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	2	2

ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.		1	3
Łączna liczba osób, która skorzystała z pobytu w mieszkaniu chronionym			
Stan na dzień 31.12.2014 r.		8	12
Ilość mieszkań	7		
Ilość miejsc	25		

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Realizacja projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2014 roku 32 wychowanków rodzin zastępczych i placówek uczestniczyło w projekcie systemowym „Człowiek inwestycją w społeczeństwo” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

W ramach realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia w stosunku do uczestników projektu systemowego „Człowiek inwestycją społeczeństwo” zastosowano **zestaw instrumentów o charakterze aktywizującym**, mających doprowadzić uczestników projektu do ich integracji ze społeczeństwem oraz aktywizacji zawodowej.

Ze względu na rodzaj, udzielone zostały następujące świadczenia uczestnikom projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”:

Tabela 14. Koszt realizacji zadań w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”

Rodzaj	Koszt realizacji w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”	
	z placówek	z rodzinnej pieczy zastępczej
	<i>kwota świadczenia</i>	<i>kwota świadczenia</i>
Instrumenty aktywizacji zawodowej		
Warsztaty „Aktywne poszukiwanie pracy z autoprezentacją”	441,60	870,78
Usługa doradcy zawodowego	0	283,40
Instrumenty aktywizacji edukacyjnej		
Kurs języka angielskiego	2 329,98	1 553,32
Kurs „pierwsza pomoc medyczna”	1 672,00	0
Kurs księgowości	0	5 221,00
Kurs „Obsługa kasy fiskalnej”	450,00	0
Kurs „ Spawanie MIG 131”	0	2 500,00

Kurs „murarza”	0	5 500,00
Oплата za studia	0	2 658,00
Zakup podręczników szkolnych, akademickich	768,51	0
Zajęcia wyrównawcze wiedzę z języka angielskiego	1 648,40	7 005,70
Zajęcia wyrównawcze wiedzę z matematyki	1 810,00	5 430,22
Zajęcia poszerzające wiedzę z języka hiszpańskiego	0	1 855,59
Zajęcia wyrównujące wiedzę z fizyki	0	1 267,00
Zajęcia poszerzające wiedzę z języka francuskiego	0	1 932,00
Kurs „ Techniki szybkiego uczenia się i zapamiętywania”	426,14	2 556,86
Instrumenty aktywizacji społecznej		
Warsztaty „Planowania rodziny oraz profilaktyka uzależnień”	448,00	1 120,00
Warsztaty społeczno-kulturowe połączone z wyjazdem do Warszawy na spektakl teatralny	933,32	3 033,29
Warsztaty kulinarne	0	3 660,00
Trening kompetencji i umiejętności społecznych	0	819,30
Indywidualne poradnictwo psychologiczne	0	114,00
Częściowe dofinansowanie do opłat za stancję	4 500,00	6 300,00
Częściowe dofinansowanie do opłat za czynsz	438,27	4 250,00
Dofinansowanie do opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym	1 120,96	2 123,66
Instrumenty aktywizacji zdrowotnej		
Terapia rodzinna	0	750,00
Łączny koszt instrumentów aktywnej integracji	16 987,18	60 803,95
Łącznie wydatki na uczestników projektu systemowego	77 791,13 zł	
Suma wkładu własnego: 64 181,40 zł; 130 świadczeń (dla 25 osób)		

Zródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Aktywizowanie młodzieży w kierunku zdobycia lub podniesienia kwalifikacji (nabycia nowych umiejętności) jest istotnym działaniem prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach tworzonego sprawnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem. Dotychczas realizowane działania w tym zakresie zwiększają szanse młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym na podjęcie zatrudnienia.

Za najistotniejsze potrzeby w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków należy uznać:

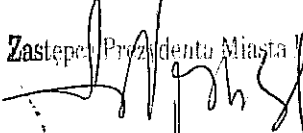
- utrzymanie na poziomie roku 2014 liczby mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców);
 - organizowanie różnorodnych form aktywności osobom usamodzielnianym w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy;
 - zaktualizowanie poradnika dla osób wkraczających w proces usamodzielnienia.
- Zgodnie z rekomendacjami Najwyższej Izby Kontroli z 2014 roku, poradniki takie

w 2008 i 2010 roku finansowane były ze środków EFS w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”. Z uwagi na zmianę przepisów od 2011 roku finansowanie ze środków EFS nie jest możliwe, w związku z tym konieczne jest poszukiwanie alternatywnych źródeł finansowania.

IV. ZESTAWIENIE POTRZEB I REKOMENDACJE

- intensyfikacja współpracy z organizacjami pozarządowymi świadczącymi poradnictwo prawne, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- zlecenie prowadzenia placówek wsparcia dziennego w dzielnicach Za Cukrownią oraz Czechów;
- pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego celem zwiększania atrakcyjności zajęć przewidzianych dla dzieci i młodzieży;
- aranżowanie pracy z dzieckiem w jego naturalnym środowisku rówieśniczym (pedagogika podwórkowa);
- kontynuowanie prowadzenia grup wsparcia dla rodzin z problemem niewydolności wychowawczej oraz zorganizowanie grup wsparcia dla dzieci wychowujących się w takich rodzinach z wykorzystaniem posiadanej kadry;
- kontynuowanie prowadzenia spotkań rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- promowanie idei rodzicielstwa zastępczego;
- kontynuowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze;
- systematyczne zwiększanie liczby zawodowych rodzin zastępczych;
- zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych (w tym specjalistycznej rodziny zastępczej zawodowej) oraz utworzenie rodzinnego domu dziecka;
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych zawodowych;
- zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym wsparcia ze strony rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych spokrewnionych szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze;
- organizowanie dla rodzin zastępczych niezawodowych szkoleń dotyczących specyficznych potrzeb dzieci (m.in. FAS, ADHD, zaburzenia więzi, adolescencja);
- zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich dla rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, które przyjęły 3 i więcej dzieci;
- pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych) na zwiększenie liczby zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;

- pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych) na zwiększenie liczby zatrudnionych asystentów rodzin;
- ustawiczne podnoszenie kwalifikacji kadry placówek opiekuńczo–wychowawczych;
- organizowanie różnorodnych form aktywności, stymulujących rozwój wychowanków placówek opiekuńczo–wychowawczych;
- kontynuowanie prowadzenia mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców)
- organizowanie różnorodnych form aktywności osobom usamodzielnianym w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy;
- zaktualizowanie poradnika dla osób wkraczających w proces usamodzielnienia;
- doskonalenie zasad współpracy z sądami, poradnikami, kuratorami sądowymi oraz innymi podmiotami w celu zwiększenia skuteczności działań.

Zastępcy Prezydenta Miasta Jabolin

 Monika Lipińska

2020-03-11
 MONIKA LIPINSKA
 ZASTĘPCY PREZYDENTA MIASTA JABOLIN

Spis tabel i wykresów:

Tabela 1 . Liczba rodzin objętych terapią w 2014 roku	4
Tabela 2 . Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2014 roku z podziałem na rodzaj wsparcia.....	4
Tabela 3. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2014 roku z podziałem na typy	10
Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2014 roku	17
Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2014 roku (w zł).....	18
Tabela 4. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2014r.....	18
Tabela 5. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2014 roku (w zł).....	20
Tabela 6. Środki na utrzymanie dzieci pochodzenia cudzoziemskiego umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.....	32
Tabela 7. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2014 roku (w zł).....	32
Tabela 8. Wydatki na dzieci pochodzące z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzących z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów.....	33
Tabela 9. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2014 roku.....	35
Tabela 10. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie Miasta	36
Tabela 11. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo –wychowawczych poza Lublinem w 2014 roku	39
Tabela 12. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2014 r.....	40
Tabela 13. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków	41
Tabela 14. Koszt realizacji zadań w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycja w społeczeństwo”	42

DYREKTOR
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
w Lublinie

M. Domagała
Małgorzata Domagała